

KUIDAS LEIDA KIRJANDUST LÕPUTÖÖ TEEMAL?

TÄPSUSTA TEEMAT

- Mis on Sinu töö eesmärk?
- Kas Sinu töö peab sisaldama teoreetilisi seisukohti, analüüsi ja hinnanguid, võrdlusi, ülevaateid või praktiliste probleemide lahendamist?
- Millistele võtmeküsimustele on vaja vastust leida?
- Tutvu vastavate mõistetega – kasuta entsüklopeediaid ja (eriala)sõnaraamatuid.
- Mõttele, millise laiemateemavaldkonna alla Sinu kitsas teema kuulub.

SÕNASTA TEEMA

- Kirjuta teema kirjeldava lause või küsimusena välja.
- Jaota teema mõistelisteks osadeks.
- Koosta igale osale oma märksõnaloetelu eesti- ja ingliskeelsetest terminitest: laiemad (üldised) terminid; kitsamad (teemaspetsiifilised) terminid.

MÄRKSÕNADE VALIMISEL ARVESTA

- sünonüüme ja seotud märksõnu (synonyms and related terms): rust/corrosion; reinforced materials/composite materials;
- sõnade **ainsust ja mitmust** ja sõnade **erinevaid vorme**: engine või engines; computer(s) või computation;
- **õigekirja** (ameerika/briti): color/colour; aluminum/aluminium; optimisation või optimization;
- **akronüüme ja lühendeid** (acronyms and abbreviations): Computer Aided Design/CAD
- **sõnade erinevaid tähendusi**: lift/elevator

KUJUNDA OTSISTRATEEGIA

- Millist tüüpi informatsiooni vajad – raamatud, artiklid, konverentsimaterjalid, standardid, patendid jne?
- Kas on tähtis informatsiooni ajaline piirang – vajad ainult uuemat materjali või pakub huvi mingi kindel ajaperiood?
- Milline on informatsiooni geograafiline haare – vajad informatsiooni üksnes Eesti või Euroopa või kogu maailma ulatuses?
- Mis keeles informatsiooni vajad?

KOOSTA OTSIPROFIIL

vt Näidet ([pdf](#))

- Et saada relevantseid otsitulemusi, pead oskama sõnastada oma infovajadust, kasutades eelnevalt leitud märksõnu.
- Kõige parema tulemuse saad, kui kasutad samu termineid, mis on kasutusel andmebaasis – vt **controlled vocabulary, identifiers, descriptors** või **subject headings**.
- Andmebaasi terminid on enamasti koondatud registritesse **Index** või **Thesaurus**.
- Koosta **erinevaid otsiprofile**:
 - e-kataloogis ESTER otsi üldiste ja seotud märksõnade järgi; kasuta kindlasti kataloogi märksõnastikku [EMS](#)
 - erialaandmebaasides kasuta teemaspetsiifilisi märksõnu.

NB!

- Ühe ja sama märksõnaga mitmest andmebaasist korraga otsides ei pruugi saada vastuseid kõigist andmebaasidest, sest andmebaasides kasutusel olevad terminid on erinevad.
- Tutvu kindlasti abiinfoga (**Instructions** või **Help**) andmebaasi koduleheküljel.

TÄPSUSTA OTSINGUT

Otsingu **laiendamiseks** või **kitsendamiseks** kombineeri märksõnu, kasutades Boole'i operaatoreid, sõnade kärpimist ja metamärke, ka fraasiotsingut.

Sõnade kärpimine

- Kasutades tärnikest * sõna tüve lõpus, leiab otsisüsteem sõna eri vorme, näit employ*, saad vastusesse ka employment, employer, employee

Metamärgid

- Kasutades küsimärki ? või tärnikest * sõna keskel, leiab otsisüsteem alternatiivseid sõnavorme, näit colo?r, leitakse nii color kui colour

OTSI ERINEVATEST INFOALLIKATEST raamatukogu veebis

<http://www.ttu.ee/raamatukogu>

Raamatuid:

- [E-kataloog ESTER](#) (leidumus raamatukogus)
- [E-raamatute andmebaasid](#): Ebook Central, Knovel jt (täistekstid)
- [e-ressursside portaal PRIMO](#)
- Internet: Google Books, [Gutenbergi raamatukogu](#) jt

Ajakirju:

- Trükiperioodika [e-kataloogis ESTER](#)
- E-Journals A-Z [e-ressursside portaalis Primo](#) (võimaldab kindlaks teha, mis ajast mis ajani ja millise andmebaasi vahendusel on ajakirja täistekstid avatud)

Artikleid:

- Andmebaasid raamatukogu veebis:
 - eestikeelsed: ISE, BIE jt (lühikirjed)
 - ingliskeelsed: EBSCOhost Web, ScienceDirect (täistekstid) jt
- e-ressursside [portaal PRIMO](#)
- Internet: Google Scholar

Normdokumente: standardid, normid, patendid

- [E-kataloog ESTER](#)
- Andmebaasid: IEEE Xplore jt
- Eesti standardid kuni 2013. aastani leiad 4. korrusel, veebipõhine juurdepääs on ka ülikooli arvutitest <http://www.evs.ee/>. Vajaliku kasutajanime ja salasõna saad infokonsultandilt: info@lib.ttu.ee
- Eesti [Standardikeskus \(EVS\)](#)

Kirjanduse otsingul eelista Internetile täistekste sisaldavaid andmebaase raamatukogu veebis : **(E-ajakirjad, E-raamatud, Digikogu** (dissertatsioonid jt):

- saad relevantsemaid tulemusi kui Internetist;
- leitud informatsioon on usaldusväärne ja objektiivne (Internetis ei pruugi olla);
- artiklid on reeglina eelretsenseeritud ja kvaliteetsed.

☺ **Kaugjuurdepääs** võimaldab raamatukogu andmebaase kasutada ka kodus.

Küsi abi e-infoteeninduselt: info@lib.ttu.ee

HINDA KRIITILISELT SAADUD TULEMUSI

- Kas leitud informatsioon on teemakohane, tulemused objektiivsed ja kontrollitavad?
- Kas informatsiooni ajaline ulatuvus on nõuetele vastav?
- Kas materjali on piisavalt?

Hinda ka allika kvaliteeti (eriti Internetist leitud materjali puhul):

- milline on autori kvalifikatsioon (kuuluvus erialaühingusse, teaduskraad jne);
- kas tegemist on tuntud kirjastusega;
- kas artikkel on avaldatud teadusajakirjas;
- milline on artikli keel (erialaterminoloogia kasutus).

LIIGA PALJU TULEMUSI

Teosta laiendatud otsing (Advanced Search), mis võimaldab otsitulemusi limiteerida (piirata):

- eelretsenseeritud (Peer-Reviewed) artiklitele;
- ainult täistekstidele (Full-Text);
- valitud ajaperioodile;
- dokumendi tüübile;
- valitud otsiväljadele (otsivälja Article Title kasutades saad kõige relevantsemaid tulemusi).

LIIGA VÄHE TULEMUSI

- Kontrolli õigekirja (organization, organisation).
- Proovi nn lumepallimeetodit, st kasuta teemakohast raamatut (artiklit) otsingu jätkamiseks: tutvu raamatu (artikli) lõpus oleva kirjanduse loeteluga, vaata ka, millise autori nime järgi tasuks edasi otsida;
- andmebaasis (ka e-kataloogis ESTER) pane tähele, milliseid märksõnu on raamatu (artikli) iseloomustamiseks kasutatud, kasuta neid nüüd ka ise.

SALVESTA OTSITULEMUSED

- Ekraanil on dokumente kergem lugeda HTMLi-vormingus, väljatrukkimiseks vali PDF.
- Salvestada saad mäluvalgale või arvuti kõvakettale.
- Enamus andmebaase võimaldab info (täistekstide) saatmist ka oma e-posti aadressile.
- Salvesta otsiprofiil, vajadusel teosta uus otsing uuendatud otsiprofiiliga.
- Kasuta Alert teenust, saamaks informatsiooni andmebaasi lisandunud uutest materjalidest huvipakkuval teemal.

VIITA ÕIGESTI

- Kasutatud kirjanduse ehk viiteallikate loetelu peab sisaldama kõiki allikaid, millele oled oma töös viidanud ja vastupidi – igale loetelus sisalduvale allikale peab Sinu töös leiduma viide.
- Juba materjali kogumisel mõtle läbi, kuidas säilitad otsitulemusi, sh viiteid. Võid kasutada viidete haldamise süsteemi [Zotero](#) või [Mendeley](#).
- Viitamist ja tsiteerimist kasutades väldid plagiaadi ohtu.
- Levinenumad viitamisstiilid on [APA Style](#) (nimi-aasta), [IEEE Style](#) (numbriline) jt.

LISA KASUTATUD ALLIKATE NIMESTIK

- Töö lõppu lisa kasutatud viiteallikate loetelu.
- Ühes töös tohib kasutada ainult üht viitamissüsteemi: vali nime-aasta, numbriline või joonealune viitamise stiil.
- Tutvu juhenditega teaduskonna veebis ja küsi nõu juhendajalt.
- Viitekirjete koostamisel võivad abiks olla ka raamatukogus koostatud juhendid: [Viitekirjete koostamine](#) ja [APA näidismimestik](#) (ei ole ülikoolis kohustuslikud!).

☺ **Kasuta julgesti infokonsultandi abi!**